

Regeringen, Miljö- och energidepartementet

103 33 Stockholm

Vårt datum: 2017-12-20

Er referens: M2017/02252/Ke

Diariernr: SSM2017-4664

Dokumentnr: SSM2017-4664-2

Handläggare: Johan Anderberg

Telefon: +46 8 799 4477

Yttrande över Naturvårdsverkets förslag till förbud mot utvinning av uran

Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande

Miljö- och energidepartementet har i remiss den 4 oktober 2017 gett Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) tillfälle att lämna synpunkter på Naturvårdsverkets förslag till förbud mot utvinning av uran (M2017/02252/Ke).

SSM har inget att invända mot de förslag till ändringar i miljöbalken och i minerallagen, med följdändringar i mineralförordningen i sig, som Naturvårdsverket föreslår. SSM anser dock att det i förarbetena och författningskommentarerna till ändringarna behöver finnas ett tydligare underlag som definierar de processer och metoder som används vid framställning av uran avsett att användas i kärnbränsle. SSM anser att förändringarna i miljöbalken i förhållande till lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) bör analyseras vidare och i det sammanhanget även övervägas om ett förbud mot utvinning av uranhaltigt material som kan användas för framställning av kärnbränsle också ska komma till uttryck i kärntekniklagen.

SSM har inget att invända mot Naturvårdsverkets bedömning att gemenskapens optionsrätt inte kan användas för att framtvinga brytning av uran. Däremot bedömer SSM att förslaget till reglering i miljöbalken skulle kunna leda till att Sverige har avstått från fördragets principer om lika tillgång till övriga resurser inom gemenskapen.

Skälen för yttrandet

Naturvårdsverket har på uppdrag av regeringen utrett hur ett förbud mot uranutvinning i Sverige bör utformas. I uppdraget ingick även att utreda konsekvenserna av ett eventuellt förbud mot prospektering av uran. Dessutom ingick att tillvarata sakkunskap inom SSM:s och Sveriges geologiska undersöknings (SGU) ansvarsområden samt att genomföra uppdraget i nära dialog med de båda myndigheterna. SSM har lämnat underlag till Naturvårdsverkets utredning och synpunkter på Naturvårdsverkets förslag till författningsändringar.

SSM tar inte ställning i frågan om uranhaltiga mineral ska få utvinnas genom gruvverksamhet i Sverige. Myndighetens dialog med Naturvårdsverket samt detta remissvar utgår ifrån Naturvårdsverkets uppdrag att utreda hur ett sådant förbud kan regleras i lagstiftningen. I detta avseende har SSM främst utgått ifrån strålskyddslagens (1988:220) och kärntekniklagens bestämmelser och tillämpning.

SSM har i dialog med Naturvårdsverket påpekat vikten av att verksamheter som bearbetar uran i andra sammanhang än gruvdrift inte ska drabbas av förbudet. Naturvårdsverket har reviderat förslaget till ny reglering i miljöbalken utifrån SSM:s synpunkter.

SSM har också föreslagit att det bör prövas om en motsvarande reglering även ska införas i kärntekniklagen. Naturvårdsverket väljer dock att inte lämna några förslag när det gäller reglering i kärntekniklagen på grund av uppdragets snäva tidsram. Samtidigt framhåller Naturvårdsverket i sin rapport att det skulle vara önskvärt att ytterligare belysa frågan och konsekvenserna av ett sådant införande.

I dialog med Naturvårdsverket har SSM också lämnat underlag avseende Euratom-fördragets bestämmelser om en gemensam försörjningspolitik för malmer, råmaterial och speciella klyvbara material. SSM har inget att invända mot Naturvårdsverkets bedömning att gemenskapens optionsrätt inte kan användas för att framtvunga brytning av uran. Däremot bedömer SSM att förslaget till reglering i miljöbalken skulle kunna leda till att Sverige har avstått från fördragets principer om lika tillgång till övriga resurser inom gemenskapen. Detta gäller i det fall Sverige inte har hörsammat en eventuell rekommendation från Kommissionen att genomföra prospektering eller utnyttjande av mineralfyndigheter, se artikel 70 i fördraget och SOU 2009:88 Kärnkraft – nya reaktorer och ökat skadeståndsansvar, s. 219 och 220.

I detta ärende har stf. generaldirektören Fredrik Hassel beslutat. Avdelningschefen Johan Anderberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också verksjuristen Ann-Louis Söderman, utredaren Stig Wingefors och inspektören Lars Hildingsson deltagit.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Fredrik Hassel

Johan Anderberg